

Fialova vláda svádí svou neschopnost na Rusko. Zapletli jsme se do vlastní propagandy. Ekonomka Lipovská odkrývá realitu

- CZ24 News | 14. května 2022

ČESKO: „Rusko je dnes ekonomicky prakticky plně soběstačnou zemí, které se vzhledem k vysoké míře uzavřenosti sankce dotkly jen okrajově. Zjednodušeně řečeno - Západ hrál s Moskvou žravou dámu, zatímco Moskva hrála šachy. A to na několika šachovnicích zároveň,“ upozorňuje ekonomka Hana Lipovská. Podle ní vzrostly dodávky ruského plynu do Číny jen letos o 60 procent a do tří let bude Čína odebírat tolik plynu, co současné Německo. A jak srazit inflaci? Jedině snížením dluhu.

Množí se dohady politiků ve veřejném prostoru, kdo může za tak vysokou inflaci v České republice - nyní se očekává až 15 procent. Zadlužení Česka rostlo loni nejrychleji v Evropské unii, bývalý premiér Andrej Babiš však tvrdí, že jsme stále šesti nejlepší. Takže opozice obviňuje vládu současnou, pětikoalice zase vládu bývalou. Do toho se mluví o vlivu válečného konfliktu v Ukrajině, a tak dále. Kdo má tedy podle vás největší díl viny na tak vysoké inflaci?

Kořeny vysoké míry inflace ve skutečnosti najdeme už před čtrnácti lety. Po roce 2008, v reakci na Velkou recesi, začaly největší a nejvýznamnější světové centrální banky, především Evropská centrální banka a americký Federální rezervní systém, provádět takzvané kvantitativní uvolňování. Laicky řečeno, tiskly peníze ve velkém. U nás se k tomu připojila poněkud svérázně Česká národní banka, když v roce 2013 z rozhodnutí guvernéra Miroslava Singera, dnešního člena Národní rozpočtové rady Mojžíře Hampla a několika dalších, spustila takzvané devizové intervence. To je první fáze, ve které jsme si na vysokou inflaci zakládali.

Druhou fází bylo období rychlého zadlužování našeho hospodářství poté, co se v české ekonomice postupně začala projevovat jak naše, tak také německá průmyslová recese. Na přelomu února a března roku 2020 využila Babišova vláda hrozby tehdy ještě neznámého koronaviru jako zástěrky pro rychlé napuštění 200 miliard korun na dluh do české ekonomiky. Nutno říci, že jí v tom podpořili i dnešní vládní lidovci a STAN, zbytek současné pětikoalice se pouze zdržel hlasování. Obrovský dluh se dále jen ještě rychleji nabaloval. A v rychlém, nesmyslném zadlužování po Babišově vládě pokračuje i současná pětikoalice.

Tak, jako Babišova vláda sváděla tištění peněz formou zadlužování republiky na neviditelného nepřítele covid-19, vláda Petra Fialy svádí vlastní neschopnost na Rusko. Obojí dvojí je stejně nesmyslná rétorika založená na vzbuzování emocí, nikoli na faktech a rozumu. Mimochodem, i když na našem území nemáme ruské tanky a nejsme ve válečném stavu, naše ceny rostou skoro stejně rychle jako ceny na Ukrajině. Takže žádná Putinova dražota, jak se nás dnes snaží přesvědčit, ale důsledek naší vlastní, domácí hlouposti.

Česko má tedy za první čtvrtletí letošního roku třetí nejvyšší inflaci v Evropské unii - a to bylo počítáno 11,4 procenta, očekává se, že číslo bude ještě vyšší. Jakými kroky se tomu lze bránit a dělá je současná pětikoalice?

Inflaci nesrazíme, pokud nesnížíme náš velký dluh. Je to logické – inflace je důsledkem příliš velkého množství peněz v ekonomice. Peníze pak jsou v současnosti vlastně směny, peníze jsou dluh. Bankovka není nic jiného než dluhopis vystavený Českou národní bankou. Peníze vznikají uzavřením úvěru a zanikají jeho splacením. Takže pokud chceme snížit míru inflace, musíme snížit množství peněz v ekonomice – a to uděláme nejsnadněji splacením části dluhu. V praxi: Vláda by měla seškrtnat své výdaje, omezit svou činnost na zajišťování opravdového fungování státu, měla by začít tvrdě šetřit. Nic z toho ovšem současná vláda nedělá a evidentně ani dělat nehodlá. Ministři žonglují miliardami stejně blahosklonně jako dříve ministři Babišovi.

Druhou cestou, jak snížit míru inflace, by byly různé kroky České národní banky. Způsob existuje, je dokonce poměrně jednoduchý, ale musela by k němu být vůle ze strany bankovní rady. Proto dnes záleží více než kdy jindy na tom, koho prezident republiky jmenuje guvernérem a koho na další uvolněná místa v radě.

Třetí cesta je ta, která by se patrně velmi líbila některým stranám pětikoalice, a ještě nadšenější by z ní byli v Bruselu – měnová reforma provedená přechodem České republiky od české koruny k euru. Pro naši zemi a naše občany by dopady takové měny byly devastační, ale zmínit tuto možnost musíme už proto, že si s ní mnozí nadšení Evropané pohrávají.

Pokud tedy jako občané skutečně chceme přimět vládu, aby zastavila rychle rostoucí ceny, museli bychom demonstrovat proti zadlužování ekonomiky a proti nesmyslným vládním výdajům, demonstrovat za přijetí novely zákona o státním rozpočtu a za zrušení zbytečných úřadů. Tohle by byl skutečný důvod ke generální stávce – ovšem nevidím nikoho, kdo by byl ochoten stoupnout si do jejího čela.

Rostoucí ceny potravin, účty za energie, pohonné hmoty i dražší služby nejvíce dopadají hlavně na Čechy s nízkými příjmy, samozvitele a podobně. Budou nutná - u pravice tak nepopulární - takzvaná plošná opatření a pomoc?

Plošná opatření je jen prázdná fráze. Vláda může plošně pomoci naší ekonomice – včetně těch nejchudších – jen tím, že se umění, bude střídmejší, přestane se nám plést do života a hlavně, že nám přestane překážet. Pokud se plošnými opatřeními myslí nejrůznější dávky, dárečky a úplatky, pak je to přesně cesta k ještě hlubšímu zadlužení ekonomiky, a tedy k ještě většímu zdražování. Takovou pomoc pak nakonec nejvíce zaplatí střední třída a paradoxně tvrdě dopadne na nejchudší, kteří postupně přijdou o zaměstnání.

Je skrytým tajemstvím všeho podobného rozdávání, že konečným příjemcem našich peněz nejsou nakonec ti nejchudší a nejzranitelnější, ale velké nadnárodní korporace. Bohatí bohatnou, chudí chudnou, a střední třída, která je hnací silou každé ekonomiky, to platí. Při plošné pomoci penězovody vedou do kapes kamarádů kamarádů – a doplatí na to zase jen malý bezbranný člověk.

„Zdá se, že na rozdíl od takzvaného Západu jedná Putinovo Rusko pragmaticky a s chladným racionalismem. Pak je pro Putina samozřejmě vždy lepší obchodovat než neobchodovat, protože obchod vede k bohatnutí obou stran, které se jej účastní,“ řekla jste mi několik týdnů před tím, než Rusko zastavilo dodávky plynu do Polska a Bulharska, protože neplatili v rublech. Platí vaše vyjádření stále?

Samozřejmě. Musíme si uvědomit, že na současný konflikt bylo založeno mnohem dříve. Zatímco my jsme na plynovou krizi z roku 2009 zapomněli, Rusové pracovali. Zatímco my jsme si poškozovali naše ekonomiky protiruskými sankcemi, Rusové stavěli infrastrukturu a připravovali se na den, kdy Moskva nebude potřebovat Západ, ale Západ bude potřebovat Moskvu. Bohužel, zdá se, že ten den už nastal. Ruské dodávky plynu do Číny jen během letošních prvních čtyř měsíců meziročně vzrostly

o 60 procent. Rusko-čínské dohody předpokládají, že do roku 2025 bude Čína odebírat z Ruska prakticky stejné množství plynu, které dnes odebírá největší ruský zákazník - Německo.

Problém je v tom, že propaganda sice dnes běží na všech stranách konfliktu, ovšem my sami jsme se do ní poněkud zapletli a uvěřili jsme propagandě vlastní. Uvěřili jsme, že Rusko je stát na pokraji kolapsu, stát hospodářsky neschopný, slabý, jakási euroasijská verze africké Burkin Faso. Málo jsme se zajímali o to, jak Rusko skutečně funguje, jaká je jeho ekonomická struktura. Nechali jsme se svést vlastními přáními. A také nám uniklo, že zatímco pro „západní“ ekonomiky je důležitá ekonomická úroveň - tedy hrubý domácí produkt na osobu, pro Rusko je důležitá ekonomická síla. Bezpochyby je na tom chudý Rus hůře než chudý Čech - ovšem schopnost a ochota mobilizovat výrobní kapacity v zájmu země je na Východě vyšší než na Západě.

Nemá smysl posuzovat, jestli je to dobré nebo špatné, ale je nutné, abychom si skutečnost připustili. Řada amerických ekonomů uvádí v prestižním odborném tisku, že Rusko je dnes ekonomicky prakticky plně soběstačnou zemí, které se vzhledem k vysoké míře uzavřenosti sankce dotkly jen okrajově. Zjednodušeně řečeno - Západ hrál s Moskvou žravou dámu, zatímco Moskva hrála šachy. A to na několika šachovnicích zároveň.

Ozývají se argumenty, že ruskému prezidentovi Vladimiru Putinovi nic jiného - než chtít rubly - nezbývá, protože mu euro i dolar v podstatě zakázali a on se tak snaží rubl udržet. Může na tom něco být?

To je typický egocentrický pohled Západu. Svět už dávno není bipolárním soubojem Ameriky a Ruska. Zatímco dolar a jeho béčko v podobě eura bojovaly poslední dekády o své místo na slunci, Čína se tiše snažila vybudovat si pevnou měnu a udělat ze svého renminbi novou rezervní měnu, nový dolar. Ruský rubl proto sice může být relativně slabý a nestabilní - což je prakticky po celou historii novodobého Ruska, ale pokud se bude moci opírat o silnou čínskou měnu, nebude Rusko potřebovat ani dolary, ani eura. Před očima nám zároveň roste jakýsi petrorubl, nová měna energetiky.

Platit v rublech odmítá i Evropská unie, i když některé její státy - tedy spíše firmy nakupující ruský plyn - však už v rublech platit začaly, případně platí bankám, které jejich měnu na rubly převedou. Jde například o Rakousko, Německo nebo Maďarsko. O čem to vypovídá?

Evropská unie zřejmě není a nikdy nebyla tak jednotná, jak se nám pokouší Brusel namluvit. Sen o stále těsnější unii snili jenom bruselští úředníci a politici, kteří si na evropských summitech snaží uspokojit své ego pošramocené svou vlastní neschopností na domácí úrovni. Jen hloupá země vedená hloupými a neschopnými politiky vystaví svou ekonomiku takovému ohrožení, jakým je vypnutí ropy a plynu. Ovšem také jen hloupá vláda je schopná zastavit na dlouhé měsíce výrobu, zavřít služby, zavřít školy a rdousit dva roky po sobě vlastní ekonomiku, takže na osvícenost evropských vlád už dnes po letech v covidové hysterii vsázet nemůžeme.

Za vážnou chybu považuji přesvědčení Bruselu, a koneckonců i našich politiků, že to bude právě Evropská unie, kdo bude rozhodovat o tom, zda do členských států poteče ruský plyn a ruská ropa. Daleko pravděpodobnější je, že o utažení kohoutů rozhodne samotné Rusko. Opět - bohužel pro nás. Žádná výjimka od blahosklonné Evropské komise nám nepomůže, pokud Moskva nazná, že zemi, kterou dala na seznam nepřátelských států jako první, neprodá ani kubík.

Kdybyste mohla dát čtenářům radu, kam by nyní bylo vhodné investovat, aby jejich úspory neztrácely hodnotu? Do zlata? Nějaké měny?

Poté, co si Rusko začalo, alespoň navenek, pohrávat s myšlenkou v uvozovkách pozlacení rublu, jeho postupným navázáním na zlato a v konečném důsledku možná i jakousi formou zlatého standardu, kdy by zlatem byl podložen nejen rubl, ale i měny ekonomik spadajících do sféry ruského vlivu, bude vývoj zlata rozhodně velmi zajímavý. A, pro někoho možná překvapivě, se tak může stát výnosnou, i když nyní vysoce spekulativní, investicí právě rubl nebo akcie ruských energetických společností.

Nicméně, obávám se, že většina z nás nebude mít v následujících měsících mnoho volných prostředků k investicím. Bude nutné především spořit a šetřit. Ten, kdo velkou ekonomickou krizí ve zdraví přežije, kdo upadne pouze do chudoby, ale nikoli do bídy, bude mít v následném období transformace, které nutně přijde, mnoho možností, jak své schopnosti a své ušetřené peníze zhodnotit. U toho už ovšem současní hrobaři české ekonomiky asistovat nebudou. Heslem pro následující období je proto žít a přežít.

Zdá se, že dny elektronické evidence tržeb jsou sečteny. Je to správně? Co za těch pár let České republiky přinesla a vzala? Jak vnímáte jednání státu, který přiměje všechny živnostníky a podnikatele pořídit elektronickou pokladnu pro evidenci a vše potřebné k jejímu fungování a nyní vše zruší, takže nebudou potřeba? Vzpomínám podobně na příkaz oddělit kuřácké prostory, případně splnit limity pro odvzdušnění, do čehož někteří podnikatelé investovali i statisíce a nakonec ho nepotřebovali...

Elektronická evidence tržeb byla zcela nesmyslným cvičením. Daleko horší ovšem je neustálé rušení už zavedených opatření. Oslabuje to důvěru v systém, důvěru ve stát, v naše volené zástupce. A právě důvěra je k hospodářské i politické stabilitě potřebná. Mimochodem, za problematické považuji i to, že ani koalice SPOLU, ani koalice Pirátů a STAN neměla zrušení elektronické evidence tržeb v předvolebním programu. Piráti a Starostové pouze slibovali, že o zrušení rozhodnou po důkladném zhodnocení jeho přínosů.

A když byla před šesti lety elektronická evidence tržeb zaváděna, nikdo ze současné pětikoalice nehlasoval proti – a poslanci tehdy i dnes vládní KDU-ČSL tehdy dokonce hlasovali pro. Osobně jsem tehdy i dnes byla proti jakékoli regulaci a jakémukoli házení klacků pod nohy malým českým živnostníkům. Ovšem pokrytectví a licoměrnost vládní pětikoalice si co do škodlivosti s elektronickou evidencí tržeb příliš nezadá.

[ZDROJ](#)